

УДК 336.201.021.8

Похилько С.В.*кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри фінансів і кредиту
Сумського державного університету***Котенко Н.В.***кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри фінансів і кредиту
Сумського державного університету***Павленко І.В.***студентка кафедри фінансів і кредиту
Сумського державного університету*

ДО ПИТАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЙ ФІСКАЛЬНОЇ ТА РЕГУЛЯТИВНОЇ ОРІЄНТОВАНОСТІ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ

TO THE PROBLEM OF TRANSFORMATION EFFICIENCY OF FISCAL AND REGULATORY FOCUS OF TAX BURDEN

АНОТАЦІЯ

Розглянуто сутність єдиного соціального внеску та його роль у соціальному страхуванні країни. Визначено та проаналізовано зміни у механізмі справляння єдиного соціального внеску та їх вплив на діяльність суб'єктів господарювання. Спостерігається необхідність зменшення податкового тягара за рахунок зниження ставки єдиного соціального внеску та, як наслідок, детінізації заробітної плати. Виявлено проблеми за напрямками реформування.

Ключові слова: знижувальний коефіцієнт, фіскальне навантаження, база оподаткування єдиним соціальним внеском, детінізація заробітної плати, мінімальний страховий внесок.

АННОТАЦИЯ

Рассмотрено сущность единого социального взноса и его роль в социальном страховании страны. Определены и проанализированы изменения в механизме взимании единого социального взноса и их влияние на деятельность субъектов хозяйствования. Наблюдается необходимость уменьшения налогового бремени за счет снижения ставки единого социального взноса и, как следствие, детенизации заработной платы. Выявлены проблемы по направлениям реформирования.

Ключевые слова: понижающий коэффициент, фискальная нагрузка, база обложения единым социальным взносом, детенизация заработной платы, минимальный страховой взнос.

ANNOTATION

The article deals with the essentials of the unified social tax and its role in social insurance of the country. Changes in the mechanism of levying of the unified social tax and its influence on the activities of business entities are defined and analyzed in the article. There is the necessity of decrease in tax burden by means of reduction of the unified social tax and consequently unshadowing of wages. The problems of reformation tendencies are defined.

Keywords: reduction factor, fiscal burden, unified social tax database, unshadowing of wages, minimum maintenance margin.

Постановка проблеми. Фіскальна політика держави виконує велику роль у діяльності багатьох підприємств, оскільки їх реалізація здійснюється за рахунок платників податків, які сьогодні відчувають істотне податкове навантаження. Одним з важливих питань податкових реформ є питання реформування єдиного соціального внеску (далі – ЄСВ).

Фіскальна система схильна до трансформацій під впливом політичних, соціально-еконо-

мічних процесів, що відбуваються як в нашій державі, так загалом у світі. Трансформації податкового навантаження на господарюючих суб'єктів є як послідовними, стратегічними, виваженими, налаштованими на вдосконалення фіскальної системи, так і оперативними, регулюючими сьогоденний стан бюджетно-податкової системи, ліквідуючими негативні наслідки процесів, що відбуваються в економіці та призводять до утворення дефіциту бюджету. Ця тема є досить актуальною нині, оскільки виникає необхідність визначення пріоритетних напрямків змін щодо розрахунку ЄСВ, його адміністрування та визначенні впливу змін на розвиток підприємництва. Тим більше, що Законодавець своїми рішеннями створив, на нашу думку, проблемну ситуацію, передбачаючи зниження ставки ЄСВ (поетапно: на 35% – в 2015 році, на 48% – в 2016 році, на 60% – з 2017 року; згідно з прийнятого Закону» [1] при виконанні низки деяких умов можливе скорочення ставки ЄСВ на 60% вже в 2015 році), але реально для реалізації фіскальної сили задіяв використання знижувального коефіцієнта до ставок ЄСВ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням різних аспектів запровадження та реформування єдиного соціального внеску у різні роки займалися провідні вітчизняні та закордонні науковці: І. Динь, О. Градова, І. Приймак, Г. Бражник, С. Мельник, Ф. Бутинця, В. Даценко, Л. Ушакова [3], С. Лінник [6], В.П. Завгородній, М.Я. Дем'яненко, В.Я. Савченко, Е. Юмашева [8] та інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Невирішеним є питання визначення ефективності трансформацій у справлянні єдиного соціального внеску та сприяння їх детінізації доходів підприємств.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою роботи є визначення фінансо-

вої результативності змін та аналіз справляння ЄСВ за нових умов, визначення впливу нового режиму фіскальної та регулятивної орієнтованості податкового навантаження на господарюючих суб'єктів економіки. Мета роботи реалізується шляхом рішення таких завдань:

- аналіз необхідності ЄСВ та доцільності його впровадження;
- аналіз нововведень податкової реформи 2014-2015 років;
- розрахунок ЄСВ за нових умов після податкової реформи;
- визначення впливу змін ЄСВ на господарюючих суб'єктів.

Виклад основного матеріалу дослідження. З 1 січня 2011 р. набрав чинності Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 8 липня 2010 р. № 2464–УІ [2]. До моменту прийняття Закону про ЄСВ, система загальнообов'язкового державного соціального страхування вбачала окрему сплату страхових внесків до існуючих фондів соціального страхування, а саме:

- Пенсійного фонду України (ПФУ);
- Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;
- Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності;
- Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.

За умов функціонування діючої системи соціального забезпечення, платникам страхових внесків в загальнообов'язковому порядку необхідно було зареєструватись в кожному із зазначених фондів, подавати окремі форми звітності, що значно ускладнювало процес адміністрування таких платежів.

У Законі України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» ЄСВ визначається як:

- Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування – це консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування [2].

Необхідність підвищення ефективності роботи всіх фондів державного соціального страхування, більш раціонального використання коштів, які спрямовуються на утримання адміністративного апарату цих фондів, зосередження функцій, які пов'язані з формуванням страхових коштів в одному єдиному органі, а також запровадження єдиної для всіх фондів інформаційної бази, що має забезпечити прозорість фі-

нансових потоків та підвищити платіжну і звітну дисципліну платників страхових внесків, цільове використання страхових коштів – все це зумовило прийняття нового закону про створення єдиного соціального внеску.

Отже, основними новаціями Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» стали:

- консолідація в одному органі (Пенсійному фонді України) подібних для усіх фондів функцій: постановка на облік платників, формування і ведення Державного реєстру соціального страхування (охоплює інформаційну систему відомостей про всіх платників єдиного соціального внеску та застрахованих осіб), забезпечення звітності, здійснення контролю за повнотою та своєчасністю справляння ЄСВ;

– запровадження в Україні ЄСВ на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

- розподіл єдиного соціального внеску Державною казначейською службою України (без акумуляції коштів) на відповідні рахунки фондів соціального страхування;

– забезпечення використання фондами соціального страхування цих Державного реєстру соціального страхування.

Під час прийняття Закону було враховано такі соціальні-економічні передумови:

- скорочення видатків роботодавців на адміністративні послуги, а також економія робочого часу при наданні звітності;

– розширення бази сплати страхових внесків, що призвело до додаткових надходжень страхових коштів, а також детінізації заробітної плати за рахунок кращого контролю;

- використання коштів, які спрямовуються на утримання адміністративного апарату, що відповідальний за збір, облік і контроль за нарахуванням та сплатою страхових внесків за більш раціональною схемою, зокрема й відмова від взаєморозрахунків між фондами соціального страхування;

– забезпечення цілковитої прозорості фінансових потоків для суб'єктів системи загальнообов'язкового державного соціального страхування;

- надання можливості отримання застрахованими особам в будь-який час важливої для них інформації з приводу соціального страхування: в які фонди та які страхові внески сплачує за них роботодавець;

– переорієнтування структури і функцій фондів соціального страхування на роботу із платниками [2].

Платниками єдиного соціального внеску згідно з законом [2] стали фізичні особи-підприємці та роботодавці. Після впровадження закону про ЄСВ, заробітна плата працівників обкладається виключно таким єдиним соціальним збором.

Відповідно до п.1 та п. 4 ст. 7 розділу 3 єдиний внесок нараховується для платників на

суму нарахованої заробітної плати за видами виплат, які включають основну та додаткову заробітну плату, інші заохочувальні та компенсаційні виплати. Також в законі зазначено, що максимальна величина бази нарахування єдиного внеску – максимальна сума доходу застрахованої особи, що дорівнює сімнадцяти розмірам прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом, на яку нараховується єдиний внесок.

Розмір єдиного соціального внеску для роботодавців акумулюється виходячи із розподілу коштів на чотири існуючі види соціального страхування: до фонду страхування з тимчасової непрацездатності, до фонду страхування на випадок безробіття, до Пенсійного фонду України, до фонду страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. Розмір нарахувань єдиного соціального внеску залежить від класу професійного ризику виробництва, який встановлено для роботодавця, що визначається Фондом соціального страхування від нещасних випадків на виробництві за основним видом діяльності роботодавця. Законом передбачено 67 класів ризику та відповідно стільки ж відсотків до кожного виду ризику, починаючи з 36,76% (1 клас) і закінчуючи 49,7% (67 клас). Для бюджетних установ передбачена окрема ставка для нарахування – 36,3% [3, с. 7-12].

Для найманих осіб ЄСВ розподіляється до 3 фондів, окрім страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань: 1,0% направляєється до фонду страхування з тимчасової непрацездатності, 0,6% – фонд страхування на випадок безробіття, 2,0% – до Пенсійного фонду.

Аналізуючи ставки нарахувань, встановлені законодавством, можна зробити висновок, що вони є досить обтяжливими, що саме і виступає причиною такого ПФУ, перебування в тіньовому секторі економіки значної частини економічного обороту, а отже, і заробітної плати. Численна частина роботодавців декларує заробітну плату працівників на рівні мінімальної заробітної плати. Отже, механізм справляння ЄСВ потребував змін. Верховна Рада ухвалила (29.12.14) урядовий законопроект № 1573 «Про

реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці» [1]. Законопроект передбачає зниження діючих ставок єдиного соціального внеску до 16% у 2017 році.

Зниження ставки слугуватиме заохоченням для підприємців працювати чесно та прозоро, за рахунок цього з тіні буде виведена значна сума коштів, яка буде спрямована на покращення фінансового стану ПФУ. Експерти наголошують, що знизити саму ставку сьогодні досить складно ще й тому, що Україна має зобов'язання перед Міжнародним валютним фондом, фахівці якого вважають, що зниження ЄСВ як основного джерела наповнення ПФУ створить нездоланий дефіцит. Але питання надмірного податкового навантаження на фонд оплати праці, а отже виплата легальної заробітної плати працівникам залишається надзвичайно актуальним. Виходячи з існуючих обставин було запропоновано ввести знижувальний коефіцієнт, що застосовується до ставок ЄСВ.

До 2015 року розрахунок ЄСВ відбувався від загальної суми фонду оплати праці (далі – ФОП). Наприклад, розмір нарахованої заробітної плати становить 2000 грн., тобто фактичний розмір ФОП становить 2000 грн. У такому разі, підприємство при виплаті 2000 грн. працівникові в обов'язковому порядку одночасно оплачує до бюджету суму ЄСВ (наприклад, 36,76%) у розмірі: 735,20 грн. (2000*0,367). Починаючи з 2015 року впроваджено нове нарахування єдиного соціального внеску з ФОП із застосуванням різних ставок:

– загальна ставка з ФОП – залежить вік класу ризику;

– спеціальна ставка ЄСВ з ФОП – ставка із застосуванням знижувального коефіцієнта.

Розмір ЄСВ з ФОП розраховується від суми нарахованого доходу кожному працівнику окремо і залежно від ознаки місця роботи (основна, сумісництво). Приклад розрахунку ЄСВ за основним місцем роботи та можливістю застосування знижувального коефіцієнта у розмірі 0,4 наведено в таблиці 1.

Розмір ЄСВ при оподаткуванні доходу за основним місцем роботи визначається до 1 січня 2016 року з використанням коефіцієнта 0,4 до

Таблиця 1

Особливості розрахунку ЄСВ за основним місцем роботи

Критерій	Умова	Приклад розрахунку
Сума ЄСВ	не може бути менше мінімального страхового платежу незалежно від розміру нарахованого доходу	1218 грн. * 34,7% * = 422,65 грн.; Якщо заробітна плата менше ніж 1218 грн., то страховий платіж все рівно складе 422,65 грн.
Можливість застосування знижувального коефіцієнта для ЄСВ (0,4)	ставка зі знижувальним коефіцієнтом застосовується до суми доходу, що перевищує 2 розміри мінімальної зарплати, до 2х розмірів застосовується звичайна ставка ЄСВ	Заробітна плата працівника – 3000 грн. (розмір мінімальної зарплати в Україні становить 1218 грн.) ЄСВ: 2436 грн. (2 розміри мінімальної зарплати) *36,76% * = 894,47 грн. (3000–2436)* (36,76% *0,4) = 82,93 грн. Разом: 894,47 грн. + 82,93 грн. = 977,40 грн.

* Ставка 34,7% – базова ставка ЄСВ, що передбачає обов'язковий мінімальний страховий платіж для фізичних осіб-підприємців

** Значення ставки 36,76% було використано за 1 м класом ризику

загальної ставки. Зазначена ставка застосовується при одночасному дотриманні низки умов:

1) загальна база нарахування єдиного внеску за місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід) та / або винагороду за цивільно-правовими договорами:

– у 2,5 рази (або більше) перевищує загальну середньомісячну базу нарахування єдиного внеску платника по 2014;

– загальна база нарахування єдиного внеску не перевищує в 2,5 рази (або більше) спільну середньомісячну базу нарахування єдиного внеску платника за 2014 рік, то платник замість коефіцієнта 0,4 застосовує коефіцієнт, який розраховується шляхом ділення загальної середньомісячної бази нарахування єдиного внеску платника по 2014 році на загальну базу нарахування єдиного внеску за місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід) та / або винагороду, за цивільно-правовими договорами (але в будь-якому випадку коефіцієнт не може бути менше 0,4);

2) середня заробітна плата по підприємству збільшилася мінімум на 30 відсотків порівняно із середньою заробітною платою за 2014 рік;

3) середній платіж на одну застраховану особу після застосування коефіцієнта складе не менше 700 гривень;

4) середня заробітна плата по підприємству складе не менше трьох мінімальних заробітних плат.

З січня 2016 року буде застосовуватися знижувальний коефіцієнт 0,6 без дотримання додаткових умов.

При виплаті доходів не за основним місцем роботи, суму ЄСВ з ФОП розраховується з суми виплаченого доходу без встановлення мінімального розміру ЄСВ [4].

З огляду на викладене право помножити суму своїх податкових зобов'язань на 0,4 отримують лише ті господарюючі суб'єкти, хто ухилився від сплати податку раніше і при цьому може розраховувати на зростання виручки в цьому році. Всі інші отримують не зниження, а навпаки, збільшення податкового навантаження. Однією з умов для зниження ставки ЄСВ, яка є майже неможливою для виконання, виступає сплата мінімального страхового платежу в розмірі 700 грн. Для того, щоб господарюючий суб'єкт сплатив цей платіж, він повинен довести показник середньої заробітної плати до 4500 грн., що реально лише для великих міст, наприклад, у Києві (5385 грн.). Аналізуючи рівень середньої заробітної плати за регіонами можна відмітити, що у Дніпропетровській (3735 грн.), Запорізькій (3441 грн.) Київській (3381 грн.) областях середня заробітна плата за січень 2015 року значно нижча за 4500 грн. В інших регіонах картина ще менш оптимістична: у Херсонській (2536 грн.), Чернівецькій (2479 грн.), Тернопільській (2403 грн.) областях середня зарплата за січень 2015 року не пе-

Таблиця 2

Розрахунок відрахувань з заробітної плати працівників

ВС	ФОП	К-сть осіб	З/п на 1 особу, грн.	Відрахування ЄСВ із з/п, грн. *	ПДФО з з/п, грн. **	Військовий збір, грн.	Усього утримано з з/п, грн.	До видачі з/п, грн.
				3,6%	15%	1,5%		
1	200000	35	5714,29	205,71	826,29	85,71	1117,71	4596,57
2	200000	35	5714,29	43,85	176,12	18,27	238,24	5476,04
2.1	42630	35	1218,00	43,85	176,12	18,27	238,24	979,76
2.2	157370	35	4496,29	0,00	0,00	0,00	0,00	4496,29
3	200000	35	5714,29	205,71	826,29	85,71	1117,71	4596,57

* Ставка відрахувань ЄСВ із заробітної плати була вказана з розрахунку, що лікарняні та інші виплати не здійснювалися і від всіх доходів працівників відраховувалося 3,6%

** Ставка ПДФО була використана в розмірі 15% з розрахунку, що заробітна плата працівників не перевищує граничного 10-ти кратного розміру мінімальної заробітної плати на 2015 рік

Таблиця 3

Розрахунок витрат підприємства на виплату заробітної плати працівникам

ВС	ФОП	К-сть осіб	З/п на 1 особу, грн.	Нарахування ЄСВ на з/п, грн. *	Витрати підприємства на 1-го працівника, грн.	Витрати підприємства на всіх працівників, грн.
				36,76%		
1	200000	35	5714,29	2100,57	7814,86	273520,00
2	200000	35	5714,29	447,74	6162,02	215670,79
2.1	42630	35	1218,00	447,74	1665,74	58300,79
2.2	157370	35	4496,29	0,00	4496,29	157370,00
3	200000	35	5714,29	1377,51	7091,80	248212,95
3.1	85260	35	2436,00	895,47	3331,47	116601,58
3.2	114740	35	3278,29	482,04**	3760,32	131611,37

* Значення ставки 36,76% було використано за 1-м класом ризику

** Ставка нарахувань ЄСВ на заробітну плату в рядку 3.2-му складається з основної ставки помноженої на знижувальний коефіцієнт

ревищує 2,6 тис. грн., а в середньому по Україні – 3455 грн. [5].

Аналізуючи зміни в законодавстві, враховуючи та застосовуючи нові значення показників, розглянемо чотири варіанти сценаріїв (ВС) нарахування ЄСВ для підприємства із загальним фондом заробітної плати 200 тис. грн., на якому працюють 35 осіб. Приклад нарахування внеску розглянемо за таких умов:

1. Суб'єкт господарювання (СГ) сплатив всі податки та соціальні внески в 2014 році.

2. СГ платив мінімальну зарплату своїм працівникам офіційно, перевищення мінімальних доходів сплачував нелегально, і не планує змінювати своєї зарплатної політики.

3. СГ скористається знижувальним коефіцієнтом для детінізації доходів.

4. СГ створено у 2015 році. Новостворені у 2015 році СГ взагалі не зможуть скористатися знижувальним коефіцієнтом, оскільки у новостворених суб'єктів немає середньомісячного показника за 2014 рік. А за відсутності показника – немає можливості зниження ставок, тому що застосування коефіцієнта зниження ґрунтується на даних господарювання попереднього року.

Дані розрахунку занесемо до таблиць 2 та 3. У таблиці 2 зазначено вже розраховані збори та податки, ЄСВ з заробітної плати працівника, а також нарахування на заробітну плату. Пункт 2.1 відображає виплату працівникам мінімальної заробітної плати, пункт 2.2 – сума заробітної плати, що перевищує мінімальну, тобто не враховує податки та збори з даних сум. Сумарна виплата заробітної плати представлена в пункті 2.

Пункт 3 відображає нарахування ЄСВ із застосуванням знижувального коефіцієнта 0,4. Пункт 3.1 – розрахунок ЄСВ за загальною ставкою оподаткування, виходячи з розміру двох мінімальних заробітних плат, а пункт 3.2 – розрахунок з використанням коефіцієнта, який застосовується до суми, що перевищує розмір двох мінімальних заробітних плат.

Аналізуючи дані таблиць 2, 3 можна стверджувати, що сума, яку отримує безпосередньо працівник, буде в «легальному» варіанті менше, ніж в «нелегальному», де вона майже в 3 рази перевищує офіційні виплати. Відповідно, щоб забезпечити збереження заробітної плати в повному обсязі, підприємству доведеться витратити ще більше коштів. Отже, ствердження, що *прийнята технологія нарахування ЄСВ – це шлях до легалізації заробітної плати не є достовірним*. Спостерігаючи за розрахунками, можна дійти висновку, що про спрощення нарахування внеску та про полегшення роботи бухгалтеря, як передбачалося при прийнятті закону про ЄСВ, не йдеться [6].

Звичайно з використанням знижувального коефіцієнта відбувається зменшення витрат підприємства на оплату праці працівників, але фактично майже неможливо відповідати необ-

хідним критеріям, що є умовою для застосування такого коефіцієнта. На перевагу використання знижувального коефіцієнту виступає збільшення податкової бази, з якої будуть стягнені податки, яка зросла майже в 5 разів – з 20 706,00 грн. до 97 440,00 грн. [7].

Можна зробити висновок, що для тих СГ, які сплачували мінімальну заробітну плату нічого не змінилося, на тих СГ, які сплачували податки чекає збільшення податкового навантаження. Водночас, якщо податковий тиск на підприємства в середньому зріс в 2 рази, то сума утримань з фізичних осіб збільшилася в 5 разів.

З урахуванням усіх суперечностей Законодавцем було прийнято компромісний варіант механізму нарахування ЄСВ, який припускає деякі зміни умов (таблиця 4) що дозволять підприємствам скористатися знижувальним коефіцієнтом.

З нового в компромісному варіанті законопроекту з'явилося обмеження приросту працівників, що повинно запобігти махінаціям підприємств з масовим переведенням співробітників від однієї юридичної особи до іншої, що є позитивним, на нашу думку.

Таблиця 4

**Компромісний варіант застосування
знижувального коефіцієнта
при нарахуванні ЄСВ**

Критерій	Компромісний варіант
Загальна база для нарахування ЄСВ	За місяць в 2,5 рази і більше перевищує середньомісячну базу за 2014 р.
Середня заробітна плата по підприємству	Збільшилася мінімум на 20% порівняно із середньою за 2014 р.
Середній платіж за 1 застраховану особу	Не може бути менше середнього платежу за 2014 р.
Кількість застрахованих осіб на підприємстві	Не може перевищувати 200% порівняно з середнім показником за 2014 р.
Знижувальний коефіцієнт ставки ЄСВ в 2015 р.	Розраховується як відношення середньої заробітної плати в 2014 р. до зарплати за поточний місяць водночас, якщо отримане співвідношення менше 0,4, застосовується коефіцієнт 0,4

Аналізуючи зміни щодо можливості застосування знижувального коефіцієнта, можна стверджувати, що тепер він залежить від зростання бази для нарахування ЄСВ, тобто констатується його гнучкість. Вимога щодо збільшення фонду оплати праці (бази оподаткування ЄСВ) залишається.

Ми вважаємо, що ефективність змін у механізмі справляння ЄСВ є низькою і не може призвести до збільшення доходів фондів соціального страхування. Введення знижувального коефіцієнта не означає зниження ставок ЄСВ. В той час, коли застосування реального зниження ставки та пошук інших джерел для наповнення бюджету ПФУ викликали б біль-

ше довіри у суб'єктів господарювання та слугували б реальній детінізації доходів. Отже, дані трансформації податкового навантаження спричинять скорочення числа малих та середніх СГ, які будуть нести збитки, адже витрати на заробітну плату порівняно з великими СГ у них в 5-7 разів більше [8, с. 9]. Крім того, з використанням знижувальних коефіцієнтів існує ризик того, що оприлюднивши свої доходи сьогодні, бізнес отримає збільшення податкового навантаження в наступному році, оскільки знижувальний коефіцієнт за законом діє тільки до кінця 2015 році.

Висновки. З огляду на результати аналізу можна зробити висновок, що замість очікуваного реального зменшення ставки єдиного соціального внеску, про яке було заявлено раніше урядом, підприємці отримали збільшення фіскального навантаження. Застосування зменшувального коефіцієнта можуть дозволити собі лише деякі з них, що відповідають певним критеріям та виконують низку умов.

Аналізуючи ефективність трансформацій фіскальної та регулятивної орієнтованості податкового навантаження (справляння ЄСВ) можна відмітити як недоліки:

– невелика кількість підприємств відповідають необхідним вимогам для застосування знижувального коефіцієнта, а отже більшість не зможе скористатися такою можливістю. Застосування реального зниження ставки та пошук інших джерел наповнення фондів соціального страхування дозволить вивести «з тіні» доходи підприємств та сприятиме розвитку підприємництва.

– складність та трудомісткість розрахунку сум ЄСВ всупереч концепції спрощення нарахування й адміністрування внеску, як передбачалося при прийнятті закону про ЄСВ, та ведення бізнесу.

Дискусійним залишається і питання мінімального страхового внеску: з одного боку,

введення мінімального страхового внеску дає можливість акумулювати більшу суму коштів в фондах соціального страхування для фінансового забезпечення найбільш незахищених верств населення, а з іншого боку – збільшує податкове навантаження на роботодавців, які змушені сплачувати обов'язковий мінімальний страховий внесок навіть якщо заробітна плата працівників менша мінімальної, встановленої законом.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Про реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці: Законопроект Верховної Ради України № 1573 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=53067&pf35401=322919>.
2. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 8 липня 2010 р. № 2464-УІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17/print1383640421021346>.
3. Ушакова Л. Єдиний соціальний внесок: основи / Л. Ушакова // Податки та бухгалтерський облік. – 2011. – № 6. – С. 6–16.
4. Сідельникова Л.П. Податкова система: навчальний посібник. – 2-ге видання, перероблене і доповнене / Л.П. Сідельникова, Н.М. Костіна – К.: Ліра-К, 2013. – 604 с.
5. Среднемесячная зарплата по регионам Украины в 2015 году [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://index.minfin.com.ua/index/average/>.
6. Лінник С.В. Єдиний соціальний внесок: проблеми та перспективи його впровадження в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/8_NND_2011/Economics/7_81675.doc.htm.
7. Прощай, реформа ЄСВ! [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://delo.ua/ukraine/proschaj-reforma-esv-288247/?supdated_new=1424900766.
8. Дробышевская Л.Н., Юмашева Е.Ю., Исаков К.М. Финансирование социальной системы: фискальный аспект / Л.Н. Дробышевская, Е.Ю. Юмашева, К.М. Исаков // Финансовая аналитика. – 2011. – № 36. – С. 8–12.